

ČESKÁ ASTRONOMICKÁ SPOLEČNOST

sekretariát: Královská obořa 233, 170 21 Praha 7, tel.: 02/33377204

Tiskové prohlášení České astronomické společnosti číslo 51 z 31. 8. 2003

Nušlova cena za rok 2003

Česká astronomická společnost ocenila Nušlovou cenou za rok 2003 slunečního fyzika doc. RNDr. Josipa Kleczka, DrSc. z Astronomického ústavu Akademie věd ČR v Ondřejově. Slavnostní předání ceny proběhne ve středu 10. září 2003 od 17 hodin v budově Akademie věd ČR v Praze. Laureát při této příležitosti přednese přednášku na téma „Zánik světa z hlediska astronomie“ Předání ceny i přednáška jsou přístupné veřejnosti.

Nušlova cena České astronomické společnosti je nejvyšší ocenění, které uděluje ČAS badatelům, kteří se svým celoživotním dílem obzvláště zasloužili o rozvoj astronomie. Je pojmenována po dlouholetém předsedovi ČAS prof. Františku Nušlovi (1867-1951). Česká astronomická společnost obnovila její udělování po padesátileté přestávce v r. 1999.

Vědecká práce doc. Kleczka se po celý jeho život soustřeďuje na výzkum Slunce a vztahů Slunce - Země. Přitom dosáhl už na počátku své vědecké dráhy mimořádných úspěchů, když se soustředil na výzkum slunečních erupcí a protuberancí. Už počátkem 60. let minulého století zavedl objektivní míru mohutnosti erupcí a na jejich základě sestavil katalog erupční činnosti Slunce, který byl hojně citován dlouhou řadu let. V r. 1964 při svém studijním pobytu na observatoři Sacramento Peak v USA objevil, že plazma do smyčkových protuberancí vtéká z chromosféry, na rozdíl od tehdejší představy, že protuberance kondenzují z koróny. Také tato práce vzbudila světový ohlas a stala se klasikou. Je jedním z prvních českých odborníků, který se začal již před třemi desetiletími věnovat otázkám helioenergetiky, a to jak v teoretických studiích tak při prosazování praktických aplikací.

Doc. Josip Kleczek je též nositelem prestižní ceny Littera Astronomica, kterou uděluje Česká astronomická společnost osobnosti, která svým literárním dílem významně přispěje k popularizaci astronomie v ČR.

Životopis

Doc. Josip Kleczek se narodil r. 1923 v Jugoslávii. Vystudoval matematiku, fyziku a astronomii na Karlově univerzitě. Od r. 1949 až dosud pracuje ve slunečním oddělení Astronomického ústavu Akademie věd v Ondřejově. Zde se soustředil především na výzkum slunečních erupcí a protuberancí. Patřil k zakládajícím členům redakční rady prestižního mezinárodního vědeckého časopisu "Solar Physics", který vychází od r. 1967 v Holandsku a dodnes je čestným členem této rady. Od počátku 70. let minulého století se začal zabývat také otázkami využití sluneční energie na Zemi (helioenergetikou).

Další jeho specialitou se staly astronomické a astronautické slovníky, které jsou světovým unikátem. V Mezinárodní astronomické unii (IAU) se kromě odborné práce v komisích pro výzkum Slunce soustředil zejména na výuku astronomie a zastával mj. funkci prezidenta 46. komise IAU.

Zde pak r. 1966 založil a po plných 20 let řídil Mezinárodní školu pro mladé astronomy, podporovanou UNESCO a určenou zvláště studentům z rozvojových zemí. Sám též publikoval řadu učebnic a monografií. Procestoval celý svět, přednášel na mnoha světových univerzitách a všude si získal množství přátel pro svou nezištnou a optimistickou povahu i osobitý smysl pro humor. Byl rovněž řadu let předsedou sluneční sekce České astronomické společnosti.

Celý život je znamenitým popularizátorem astronomie. Napsal velké množství populárně-vědeckých knih a proslovil velké množství přednášek, v nichž strhujícím způsobem přibližuje i naprostým laikům astronomické poznatky, zasazené do širších filosofických souvislostí. Není divu, že diskuse po jeho přednáškách mívají často legendární délku.

Ačkoliv nedávno oslavil velké životní jubileum, věk mu nic neubral na zápalu pro astronomii a energii pro další práci.

Česká astronomická společnost si Vás dovoluje pozvat na
**Slavnostní předání Ceny Františka Nušla za rok 2003,
které se koná dne 10. září 2003 od 17 hod
v budově Akademie věd ČR, Národní 3, Praha 1, sál číslo 206.**

Součástí programu je přednáška doc. Josipa Kleczka na téma
"Zánik světa z hlediska astronomie".

Srdečně všechny zveme.

Za Českou astronomickou společnost

Ing. Štěpán Kovář
(předseda ČAS a správce ceny)

a

RNDr. Jiří Grygar, CSc.
(navrhovatel a čestný člen ČAS)

Česká astronomická společnost (ČAS) vydává od května 1998 tisková prohlášení o aktuálních astronomických událostech a událostech s astronomií souvisejících. Archiv tiskových prohlášení lze najít na Internetu na adrese <http://www.astro.cz/cas/tisk.htm>. S technickými a organizačními záležitostmi ohledně tiskových prohlášení se obraťte na tiskového tajemníka ČAS Pavla Suchana na adrese Štefánikova hvězdárna, Petřín 205, 118 46 Praha 1, tel.: 02/57320540, fax: 02/57325390, e-mail: suchan@observatory.cz.
